

Günün en geç saatinde çıkar Halk Gazetesi

Meşhur Amerikan tayyare inşaatçılarından Glen Marten diyor ki :

Dünyada fevkalâde hayret uyandıracak uçak yapıyoruz

Amerikan uçakları harbi sürpriz sayesinde kazanacaklardır

Satıcı ve Umum Negriyat Müdürü
hakki tarik us
Basıldığı yer:
VAKIT MATBAASI
Ankara caddesi VAKIT Yurdu

28

EYLÜL 1942
PAZARTESİ

Numara: 1105 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

Para bolluğuna Karşı

Yazarı: **SADRI ERTEM**

MILLİ Müdafaa tahvilleri satışı, Türk milletinin millî müdafaa dayasında ve millet şuurunu idrâkte ne derece hassas olduğunu bir kere daha ortaya attı.

Türk halkının millî müdafaa istikrazına gösterdiği yakın alakâ bir yandan bir milletin siyasi rûsünü, millet olma şuurunu, onu milletin teşkilât, lâneti şekli haline koymanın yarattığı itimadı ifade etmektedir.

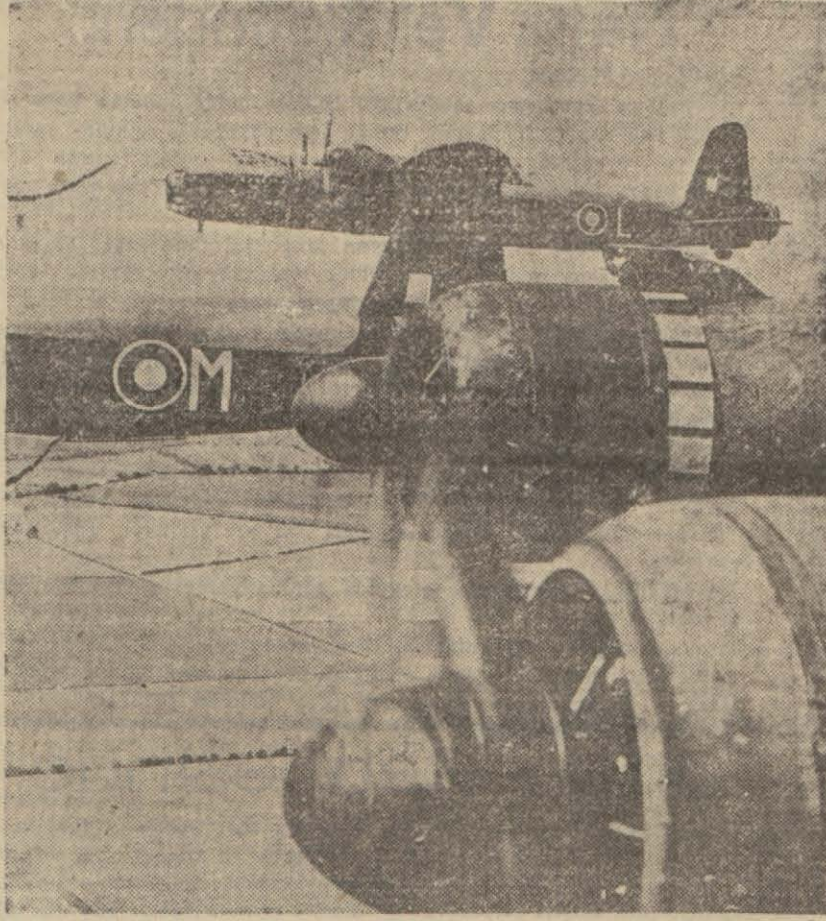
Dünyanın geçirdiği müthiş çarptır içinde milletlerin gösterdiği hususî yerler arasında Türk halkının arzettiği manzara emsalsiz bir ihtisam içine de yükselmekte ve bu azametli levha değil, aynı zamanda onun tuttuğu si. yasetin nasıl candan benimsendiğini, devletin nasıl bir itimada mazhar olduğunu göstermektedir.

Türk milletinin millî birlik manzara, rasını çok maddî bir şekilde tebarüz ettirdiği manzara cümhuriyetin malîyesine gösterdiği büyük itimattır. Bu itimada yalnız devletin nizamına değil, aynı zamanda onun tuttuğu si. yasetin nasıl candan benimsendiğini, devletin nasıl bir itimada mazhar olduğunu göstermektedir.

Şimdiye kadar harp içindeki yapacağımız masraflara karşılık olmak üzere muhtelif tertiplerde bonolar çıkardı. Bu bonoların hep derhal halk tarafından satın alındı. Bu satış alımına hâdisesi Türkiye için yalnız dış siyaset, millî müdafaa davası bakımından değil maliye tarhihi bakımından da bir hususiyet, bir yenilik, mesut bir inkişaf âlâmetidir. Memleketimizde son yüz senelik mali politikasının facialarını sayıp dikkime lüzum yoktur. Onu halk hisâyelerinde, türkülerde, hıclv mahiyetini arzeden manzumelerde görmek daima mümkünür.

Son asırlar para politikası daima mağsûs olan Osmanlı imparatorluğunun yarattığı kötü havayı, kötü ve i. timatsız psikolojiyi söküp atmak malîye politikasını millete munis, canlı, itimada lâyık bir hüviyet halinde kabul ettirmek bir mucize değildi. Bu rejimin itinalı bir surette üzerinde durarak milletimizin psikolojisinde yarattığı havasında aramalıdır.

Ne güzel butuklar, ne sevimli olmak bu itimadı doğurmaya kâfi gelir. Bu itimad ancak milletin bizzat tecrübe ederek elde ettiği emniyet ile kazanılır. Türk malîyesi de Türk devletin içinde bir inkişâpı, uzuv olarak yeni vazifelerle teşevvün etmiş, emniyet ve itimada dayanan rejim malîyesi milletin takdirlirne mazhar olmuştur. Bu takdirden en güzel misali şimdiye kadar devlete ve. rilen borçlardır. Millet devlete borç vermektedir ona olan itimadın, inanım, itilen hissetmiş bulunuyor. Bize kalırsa milletimizin cıvanmette ortaya

Bir İngiliz bombardıman filosu düşman topraklarına gidiyor

Belçikada açlık Müthiş bir şekil aldı

Londra, 28 (A.A.) — Belçikada açlık müthiş bir şekil almaktadır. Bu feci hal Belçika eski münakalat nazırı Antuvan Delfos teyit etmekte dir. Kendisi son zamanda Belçikadan kaçmış ve Londra'ya gelmiş bulun maktadır. Delios Londra'daki Belçika hükümetinin istihbarat ve adliye nazırlıklarına tayin edilmiştir. Nazır, önümüzdeki kış mevsiminde Belçika da evlerin çok soğuk olacağını ilâve etmiştir. Almanlar Belçikadaki bütün kömürü müsadere etmişlerdir. Bunun la beraber ve çekilen acılara rağmen, Belçika milletinin maneviyatı o kadar kuvvetlidir ki, bu millet daha uzun zaman bu duruma tahammül edebilecek kabiliyettedir.

atığı bu psikolojik bünyesi bize bu harp içinde yalnız itimadın harikulâde misallerini vermekle kalmıyacak, yeni yeni hizmetler ifa imkânını verecektir.

Bize kalırsa yalnız millî müdafaa ihtiyaçlarını üstün bir seviyede karşılamak değil, milletin para kuvvetini de üstün bir hudutta muhafaza etmek mecburiyetindeyiz. Topyekân harp içinde büyük bir mülâkâz vazife, sinî gören millî paranın alını kabiliyetini korumak için milletimizin bu psikolojik kudreti emsalsiz bir hazinedir.

Enflasyona manî olmak fiyatların daha ziyade yükselmesini önlemek için daha geniş mikyasta ve sulh zamanında ödenmek üzere istikrazlarda yapılabilir. Meselâ bugün memleketimizde fiyat yükselişinden dolayı epey büyük mikyasta para kazanan mü. tahsil vatandaşlar vardır. Bunların kazançlarının bir kısmını sulh zamanında tediyе edilmek üzere devlete borç olarak vermeleri her şeyden evvel ellerine geçen fazla kaymetin masnasız, hadsiz, hesapsız bir şekilde mahvolmasına mani olacaktır. Refah içinde yüzen ve umduğundan fazla paraya kavuşan vatandaşların ellerindeki fazla kıymetleri piyasadan çekmek millî bir vazife olacaktır. Piyasadan çekilen bu paraların da devlet hizmetinde vazife görmesi pek âlâ mümkündür.

Amiral Nomuranın beyanâtı

Japon deniz birliklerinin atlantiğe girmesiyle Zafere doğru büyük adım attığımızı söyleyebiliriz

Bükres 28 (A.A.) — Japon deniz heyeti reisi visamiral Nomura Rador ajansına yaptığı bir demecde heyetinin, üçlü pakt devletleri arasında iş beraberliği çerçevesinde çalışmak maksadile Roma ve Berline gitmek üzere yola çıkmış bulunduğunu söylemiştir.

Amiral, Romen milleti ile onun gefti mareşal Antonesko hakkındaki takdir ve hayranlığını ifade etmiş ve bu memleketin mukadderatına olan emniyet ve itimadını belirtmiştir. Amiral Nomura, Japonya ile Romanya arasındaki münasebetlerin gittikçe daha samimi bir şekil almakta olduklarını söylemiştir.

Denizaltılarının Atlantikteki hareketleri hakkında sorulan bir suale Amiral Nomura şu cevabı vermiştir: Japon deniz birliklerinin Atlantikte girmesi bizim olması muhtakkak bulunan zafere doğru büyük bir adım attığımızı söyleyebiliriz. Bu olayta paktın imza edilmesinin yıldırmı ne tesadüf etmesi çok manidardır.

Çörçilin Amerikalılara mesajı

12 ay zarfında 500 gemi inşası inanılmaz bir şeydir
(Yazarı Sayfa 2 Sütun 6 da)

Amerikan harbiye müsteşarı dedi ki : Süratle yapılan gemiler Harbi 10 misli şiddetle Harbe başlamış milletlerin memleketine nakledecektir

Newyork, 28 (A.A.) — Meşhur tayyare inşaatçılarından Glen Marten, bir mecmuada şöyle yazıyor:

Modeli bütün dünyada fevkalâde bir hayret uyandıracak tayyareler inşa etmekteyiz. Bombardman tayyarelerinden müteşekkîl asri bir armadanın inşasını ikmal etmek üzereyiz. Kıtâatın nakli için taşıt tayyareleri de yapıyoruz. Uzak ve gizli üslerden harekât ederek uzun seferler yapabilecek uçaklar inşa ediyoruz. Evsafı gizli tutulmakta olan yeni bir âlet icat ettik. Bu âlet, tayyarelerin en kesif sis tabakası içinde istikametini emniyetle tayin etmesine medar olmak tadr. Alman uçakları, Polonyada sürpriz sayesinde galip gelmişlerdir. Japon uçakları da Port Harburda gene sürpriz sayesinde muvaffak olmuşlardır.

Amerikan uçakları da harbi sürpriz sayesinde kazanacaklardır. Bizim tayyare fabrikalarımızın faaliyetini tahdit edebilecek hiçbir teknik zorluk yoktur. Daha şimdiden 250.000 libre sikketine deniz uçaklarına malik bulunuyoruz. Bu ağırlık kürelemin en uzak mmtakalarına kadar gidip iş görebilecek olan deniz uçaklarımızın ağırlığının iki mislidir. Bu uçaklar, herhangi bir yere uğruyarak benzin almaya mecbur kalmadan Pasifigin bir tarafından öbür tarafına gidip gelebilirler.

Bu tayyarelerden 500 ü harbin bütün gelişimini değiştirebilir. Harbi bitirir. (Arkası: sayfa 2, Sütun 1 de)

Alman hususî tebliği İngiltereye Amerikan askerleri getiren Üç büyük gemi atlantikte batırıldı

Berlin, 28, (A.A.) — Negredilen hususî bir tebliğ, Alman denizaltılarının şimali Atlantikte İngiltereye doğru yol alan Amerikan kıtalarından mürekkep bir kafilayı kısmen tahrir ettiklerini bildirmektedir.

Alman denizaltıları "Hind umum valisi", şifinden 19 bin tonlitoluk bir taşıt gemisi ile "Pasifik kraliçesi", şifinden 17 bin tonlitoluk bir taşıt gemiyi ve "Derby Şer.", şifinden 11 bin tonlitoluk üçüncü bir gemi ile bir refakat muhribini batırmışlardır.

Diger taraftan Alman denizaltıları Afrika ve Amerika kıyıları açığını da topyekân 57 bin tonlitolu tutarın da 11 düşman ticaret gemisini de batırmışlardır.

Arabasının tekerlekleri üzerinden geçti Usküdar'da Selâmi Ali mahallesinde oturan arabacı Davut, arabasını yokuştan aşağı inerken düşmüş, ken. di arabasının tekerlekleri altında kalarak yoldanun muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır. Yaralı hastaneye kaldırılmıştır.

Alman tebliği Kafkasyada Yüksek dağlarda birçok mevziler aldık

Stalingrad'da ele geçen yerler düşman kuvvetlerinden tamamen temizlendi

Berlin, 28 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Kafkasya şimal batı kısmında Alman ve Slovak kıtaları çetin çarpışmalardan sonra yüksek dağlarda birçok mevziler işgal etmişlerdir.

Karadeniz kıyılarında bir Alman torpil motörü bin tonluk bir düşman gemisi batırmıştır.

Stalingrad etrafında yapılan çarpışmalar sırasında Alman kıtaları şehrin şimal mahallelerine doğru ilerlemişlerdir. Şimdiye kadar işgal edilen şehir bölgesi tamamen düşman kuvvetlerinden temizlenmiştir. Düşman tarafından yapılan taarruzlar topunun ve hava karşı koyma bataryalarının baraj ateşile Alman Ro. men ve hırvat kıtalarının toplu halde girişikleri hareketlerle teşirli surette pükürtülmüştür. Şehrin şimal ve cenubunda bir kısım Rus kıtalarının y. künlü hafifletmek için düşman tarafından yapılan taarruzlar akım kalmıştır.

Stalingrad'da ele geçen yerler düşman kuvvetlerinden tamamen temizlendi

Cephenin şimal kesiminde Rijeve yakınında birçok düşman taarruzları kırılmış ve kuvvetlerimiz tarafından girişilen mahallî bir taarruz başarı ile bitmiştir.

İlmen gölünün cenup doğusunda düşmanın mükerrer hücumları ağır zayıf verdirilerek pükürtülmüştür.

Ladoga gölü civarında Sovyetlerin yeni taarruzları da kırılmıştır.

Düşman önemli kuvvetlerle Neva nehri üzerinden doğuya doğru Lenin. gradı kuşatma hattını yarmağa teşebbüs etmiştir. Bu teşebbüs düşmana ağır kayıplar verdirilerek akım bırakılmıştır. Burada 395 denizaltı tahrir olunmuştur.

Londra, 28 (A.A.) — Moskovada, gece yarısı negredilen Sovyet tebliği:

27 eylülde kuvvetlerimiz düşman la, Stalingrad, Mozdok ve Sinyavino kesimlerinde şiddetle çarpışmalarına devam etmişlerdir.

Diger cepheelerde kayda değer hiçbir değişiklik olmamıştır.

Londra, 28 (A.A.) J Sovyet tebliği ekinde şu tafsilâ verilmiştir:

Stalingrad'da çetin çarpışmalar devam etmektedir. Almanlar bir noktadan geri atılmışlardır. Almanlar, sol cenahlarını tehdit etmekte olan Rus kuvvetlerine karşı taarruzda bulunmamaktadır. Şehirde birkaç yüz evden düşman çıkarılmıştır.

(Doğu cephesine dair diğer haberler ikinci sayfada)

Kurutulmuş göllerde demir sandıklar içinde Kongreye ait vesikalar bulundu

Bangkok, 28 (A.A.) — D.N.B. Kongre tarafından çıkarılan kargaşalara iştirak suçu ile İngilizler tarafından verilen ölümlü cezalarına rağmen Hindistanın her tarafında kargaşaların azalmıyan bir şiddetle devam etmektedir.

Dün Bombayda kongre tarafından tertip edilen bir kafilaye iştirak suçu ile 27 Hindli tevkif edilmiştir.

Madras hükümeti nesrettiği bir tebliğ ile polislin ihtarı dinlemeyecek olan herkese karşı derhal silâh kullaniması hususunda polise emir ve riddiğini bildirmiştir.

Başka bir yerde bir ilk tedrisat müfettihi ile başka dört kişi beyannameler dağıttıkları suçu ile tevkif olunmuşlardır.

Kurutulmuş göllerde demir sandıklar içinde gizlenmiş kongreye ait vesikalar ve notlar bulunmuştur.

Bihar eyaletinin birçok yerlerinde halka 125.400 rubye tutarında müsterek para cezaları ödetilmiştir.

Cephenin şimal kesiminde Rijeve yakınında birçok düşman taarruzları kırılmış ve kuvvetlerimiz tarafından girişilen mahallî bir taarruz başarı ile bitmiştir.

İlmen gölünün cenup doğusunda düşmanın mükerrer hücumları ağır zayıf verdirilerek pükürtülmüştür.

Ladoga gölü civarında Sovyetlerin yeni taarruzları da kırılmıştır.

Düşman önemli kuvvetlerle Neva nehri üzerinden doğuya doğru Lenin. gradı kuşatma hattını yarmağa teşebbüs etmiştir. Bu teşebbüs düşmana ağır kayıplar verdirilerek akım bırakılmıştır. Burada 395 denizaltı tahrir olunmuştur.

Londra, 28 (A.A.) — Moskovada, gece yarısı negredilen Sovyet tebliği:

27 eylülde kuvvetlerimiz düşman la, Stalingrad, Mozdok ve Sinyavino kesimlerinde şiddetle çarpışmalarına devam etmişlerdir.

Diger cepheelerde kayda değer hiçbir değişiklik olmamıştır.

Londra, 28 (A.A.) J Sovyet tebliği ekinde şu tafsilâ verilmiştir:

Stalingrad'da çetin çarpışmalar devam etmektedir. Almanlar bir noktadan geri atılmışlardır. Almanlar, sol cenahlarını tehdit etmekte olan Rus kuvvetlerine karşı taarruzda bulunmamaktadır. Şehirde birkaç yüz evden düşman çıkarılmıştır.

(Doğu cephesine dair diğer haberler ikinci sayfada)

Bir ispanyol gemisi torpillendi

Gemi 30 saniyede battı

Madrid, 28 (A.A.) — Dün negredilmiş olan İspanyol resmî tebliği, Mon. tagorba İspanyol gemisinin torpillendiğini keder uyandıran bir hâdiseye olarak taşıy etmektedir.

Gemi, bir infilâkı müteakip 30 saniye zarfında batmıştır. Tebliğde kurtulanların isimleri bir listede vardır. Kaybolanlar hakkında hiçbir ümit beslenmemektedir.

Tebliğ, gemide mevcut 4 kurtarma sandalından üçünün denize indirildiğini fakat bunların tahrir olunduğunu ve kurtulanların son kalan tek sandala binmek zorunda kaldıklarını ilâve etmektedir.

Almanya maçlarına hazırlık

İstanbul Futbol Ajanlığından:

3 maç yapmak üzere Almanya'ya davet edilen İstanbul muhtelifini teşkil edecek aşağıda kiup ve isimleri yazılır futbolcuların 30-9-942 çarşamba ve 2-10-942 cuma günleri saat 16 da forma hariç futbol levazımları ile birlikte Fenerbahçe stadında bulunmaları tebliğ olunur.

Besiktastan: M. Ali, Hakki, Şeref, Şükrü, Hüseyin, İbrahim;

Galatasaraydan: Faruk, Salim, Enver, Gündüz, Arif, Musa;

Fenerbahçeden: Cihat, Fikret, Murat, Melih, Halit, Ali Rıza;

Vefadan: Muhtesem; İst. Spordan: Kadir; Beykozdan: Bahadır.

Bir çocuğun kolu kırıldı

Be yazıtta koska caddesinde süpürgeci hanında oturan 10 yaşında Cemal ev eşyası taşıırken arabadan düşmüş, kolu kırıldığında hastaneye kaldırılmıştır.

İngiltere kraliçesi hasta

Londra, 28 (A.A.) — Londra'da negredilen resmî bir tebliğ, kraliçe Eli. zabetin biraz rahatsız olduğunu bildirmektedir.

Endişeye mahal verecek hiçbir emare olmadığ ilâve edilmektedir.

